

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Шифр та назва спеціальності

105 - прикладна фізика та наноматеріали

Інститут

ННІ ІКМ

Освітня програма

Прикладна фізика та наноматеріали для енергетики, медицини, радіоелектроніки телекомунікацій

Кафедра

Українознавства, культурології та історії науки)

Рівень освіти

Магістр

Тип дисципліни

Загальна підготовка, Вибіркова

Семестр

3

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Дворкін Ігор Володимирович

igor.dvorkin@khp.edu.ua

Кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри українознавства, культурології та історії науки

Наукові інтереси: історія музейної справи, пам'ять про Другу світову війну в Україні, сучасна українська історіографія, міжетнічні відносини

Дисципліни що викладаються:

Історія та культура України, Сучасні напрями історичних досліджень.

Кількість публікацій: понад 90 наукових та методичних публікацій

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

В межах курсу слухачу пропонується знайомство, вивчення і практичне застосування новітніх знань з історії українського державотворення. Курс подано у вигляді низки блоків, пов'язаних з основними етапами національно-політичного розвитку українських земель

Мета та цілі дисципліни

Курс покликаний сформуванню уявлення про розвиток української державності з давнини до сьогодення. Ціллю курсу є отримання студентами фундаментальних знань з історії української державності, як основи формування світогляду відповідального громадянина, носія інтелектуальних, моральних і естетичних якостей, гідних високоосвіченого фахівця.

Формат занять

Лекції, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

ЗК2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Здатність працювати в команді.

ЗК9. Здатність працювати автономно.

Результати навчання

РН6. Коректно формулювати професійні висновки, апробувати їх та доносити до аудиторії різного фахового рівня, використовуючи сучасні методики наукової та технічної комунікації українською та іноземними мовами.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредити ECTS): лекції – 32 год., семінарські заняття – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного опанування навчальної дисципліни необхідно мати знання та практичні навички із дисциплін "Історія та культура України"

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Курс передбачає лекційні заняття, що відбуваються в інтерактивній формі із обговоренням матеріалу, презентації та дискусії на семінарських заняттях

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1-2. Загальне поняття про державу, її сутнісні характеристики та роль у житті суспільства. Концепції держави.

Базові терміни і поняття історії української державності. Основні концепції і трактування поняття держави у науковій літературі. Місце проблематики української державності у дослідницькому полі різних наукових шкіл.

Тема 3-4. Історіографія і корпус джерел з історії української державності .Зародження перших державних утворень. Державність на землях України у докиївські часи.

Основні етапи розвитку історіографії української державності. Місце проблематики української державності у дослідницькому полі різних наукових шкіл. Перші форми державності на землях України у дослов'янські часи. Античні держави Північного Причорномор'я. Норманська дискусія: трактування і аргументи сторін.

Тема 5-6. Давньоруська державність княжої доби.

Еволюція політичного устрою Русі періоду становлення, розквіту та політичної роздробленості. Державні інституції Київської та Галицько-Волинської держав.

Тема 7-8. Українська козацька державність та самоврядування.

Устрій Запорізької Січі, територіальний поділ Вольностей Запорозьких. Формування української козацької держави за правління Богдана Хмельницького. Гетьманська держава останньої чверті XVII – XVIII століть: форма правління, державні інституції, адміністративно-територіальний устрій, основні верстви населення.

Особливості Слобідських полків у порівнянні з іншими формами козацького самоврядування. Занепад Гетьманщини та ліквідація автономних прав козацької України.

Тема 9-10. Формування державницької ідеї в українській суспільно-політичній думці нового часу
Український національний рух у "довгому" XIX столітті. Виникнення політичних партій, еволюція їхніх політичних поглядів. Самостійницька ідея в українському русі на рубежі XIX–XX століть.

Тема 11-12. Українські держави часів революції 1917-1921 років.

Українська Народна Республіка створена і очолювана Центральною Радою. Українська Держава Павла Скоропадського. Західноукраїнська Народна Республіка. Українська Народна Республіка, керована Директорією. Ідея соборності в подіях революції 1917 -1921 рр.

Тема 13-14. Українська державницька ідея у міжвоєнний період та в роки Другої світової війни. Роль і місце України в політичній системі та національно-державному устрої СРСР.

Український консерватизм як один з напрямків української державницької ідеї у період між світовими війнами. ОУН, її ідеологія, боротьба за українську державність. Український фактор у геополітичних зрушеннях, викликаних Другою світовою війною. Основні напрямки українського дисидентського руху в УРСР. Вплив політики перебудови на національне питання в СРСР. Виникнення і діяльність Народного Руху України наприкінці 1980-х років – на початку 1990-х років.

Тема 15-16. Здобуття незалежності та проблеми державотворення. Сучасні виклики для Української держави.

Декларація про державний суверенітет України та Акт проголошення незалежності України: порівняльний аналіз історичних документів. Розподіл повноважень і відповідальності між гілками влади, а також основними державними інституціями в сучасній Україні. Українська держава в роки російсько-української війни.

Теми практичних занять

Тема 1. Загальне поняття про державу та її роль у житті суспільства. Концепції держави.

Тема 2. Державність на теренах сучасної України у докиївські часи.

Тема 3. Київська та галицько-Волинська держави.

Тема 4. Українська козацька державність.

Тема 5. Український національний рух і формування державницької ідеї у "довгому" XIX столітті.

Тема 6. Українські держави періоду Української революції 1917-1921 рр.

Тема 7. Роль і місце України в політичній системі та національно-державному устрої СРСР.

Радянська національна квазідержавність.

Тема 8. Розпад Радянського Союзу і утворення новітньої української держави. Проблеми державотворення.

Теми лабораторних робіт

Не передбачені ОП

Самостійна робота

З метою оволодіння необхідною якістю знань з дисципліни необхідна регулярна самостійна підготовка. Пропущені лекційні та семінарські заняття відпрацьовують у формі підготовки додаткових індивідуальних завдань.

Самостійно, на основі опрацювання рекомендованої та додаткової літератури, перегляду відео та роботи із науковими статтями, студенти виконують наступні види роботи (індивідуальні домашні завдання): написання історичних есе, письмове завдання – контрольна робота за підсумками лекційного курсу, підготовка реферату. Виконання цих видів самостійної роботи є обов'язковими.

Література та навчальні матеріали

Основна література

Грицак Я. Нарис історії України: формування української модерної нації XIX – XX ст. / Я. Грицак. Київ, 2019. 656 с.

Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України / Я. Грицак. Київ : Портал, 2021. 432 с.

Історія української державності та культури. Словник основних понять : навч.-метод. посібник / уклад. : С. В. Литвинська, Н. О. Сенчило, Л. Г. Скуратівська, Т. М. Чухліб. К. : НАУ, 2021. – 56 с.

<https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/48733>

Плохій С. Брама Європи : історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків : Клуб сімейн. дозвілля, 2021. 493 с.

Україна в історії Європи XIX – початку XXI ст.: історичні нариси / За ред. С. В. Віднянського. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2020. 814 с.
http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21CO M=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0015027
Черкас Б., Ващук Д. Східне Пограниччя Європи: Український фронт у добу пізнього середньовіччя / Упорядк. Наук. Апарату: С. Блащук, Ю. Грищенко. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2021. 176 с.
http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21CO M=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0016966
Gutnyk M. History and Culture of Ukraine: the world dimension: tutorial / Maryna Gutnyk. Kharkiv: "Fakt", 2022. 164 p. ISBN 978-617-8072-41- http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/56132
History of Ukraine <https://www.britannica.com/place/Ukraine/History>

Додаткова література

Головка В. В., Якубова Л. Д. Україна і виклики посттоталітарного транзиту (1990–2019) / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Академперіодика, 2021. 592 с.
http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21CO M=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0016478
Гуржій О. Наддніпрянська Україна та зарубіжний світ у соціально-економічних вимірах XVII–XVIII ст. Історичні нариси / Відп. Ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2022. 296 с.
http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21CO M=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0016571
Єфіменко Г. Г., Кульчицький С. В., Пиріг Р. Я., Скальський В. В., Якубова Л. Д. Україна й українці в постімперську добу (1917–1939) / НАН України, Ін-т історії України. – Київ: Академперіодика, 2021. 620 с., 124 с. іл. (Україна. Нариси історії).
http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21CO M=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0016476
Історія держави і права зарубіжних країн: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Бандурки ; [Бандурка О. М., Швець Д. В., Бурдін М. Ю., Головка О. М., та ін.]. Харків : Майдан, 2020. 618 с. <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/462b03f6-f484-4d8e-a21e-a1cb8db8752a/content>
Перелом: Війна Росії проти України у часових пластах і просторах минувшини. Діалоги з істориками. У 2-х кн. Кн. 1 / Відп. Ред. В. Смолій; Упоряд. : Г. Боряк, О. Ясь. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2022. 802 с.
http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21CO M=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0016979
Перелом: Війна Росії проти України у часових пластах і просторах минувшини. Діалоги з істориками. У 2-х кн. Кн. 2 / Відп. Ред. В. Смолій; Упоряд.: Г. Боряк, О. Ясь. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2022. 803-1526 с.
http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21CO M=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0016980
Перелом: Війна Росії проти України у часових пластах і просторах минувшини. Діалоги з істориками. Кн. 3 / Відп. Ред. В. Смолій; Упоряд.: Г. Боряк, О. Ясь, С. Блащук. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2023. 844 с.
http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21CO M=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0017541

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

Вид роботи	Кількість балів
Робота на семінарах	50
Самостійна робота	20
Виконання та захист індивідуального завдання - контрольної роботи	10
Підсумковий залік	20
Всього	100

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХП»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХП» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри

Олена ТВЕРИТНИКОВА

30.08.2024

Дата погодження, підпис

Гарант ОП

Сергій МАЛИХІН

30.08.2024